

FABIANO MASSIMI

1934. Twee dictators zijn aan de macht. Eén vrouw kan het tij keren.

DE FURIE VAN VENETIË

XANDER

THRILLER

PROLOOG

Dit is het moment waar hij al jaren op wacht.

In het halfduistere kantoor zit de man achter het grote bureau, dat vol ligt met papieren die alleen hij mag lezen, en staart al wie weet hoelang naar de telefoon, niet in staat om even iets anders te doen, niet in staat om te denken. De spanning voelt als een te strak overhemd dat van elke ademhaling een lijdensweg maakt. De tijd gaat langzaam en is troebel, als water dat langs een stoeprand stroomt.

Als de telefoon overgaat blijft de man roerloos zitten. De telefoon rinkelt een tweede keer.

Een derde keer.

Een vierde keer. En nog reageert hij niet, alsof hij verdoofd is. Hij wacht namelijk al jaren. En kun je ooit klaar zijn voor een moment als dit?

Uiteindelijk schudt de man zichzelf uit de verdoving en pakt de hoorn.

‘En?’ zegt hij alleen, zijn stentorstem gereduceerd tot een fluistering.

‘Hij is dood.’

‘Weet u het zeker?’

‘Ik weet het zeker.’

Buiten, aan de andere kant van de halfdichte luiken, beginnen de krekels te tsjirpen.

Binnen lijkt het halfduister opeens donkerder. De man slaat zijn ogen op naar het plafond, slaakt een diepe zucht.

‘Eindelijk,’ zegt hij, en hij hangt op. Hij vraagt niet hoe het is gegaan.

Hij vraagt niet of hij heeft geleden.

Achter het grote bureau, dat vol ligt met papieren die alleen hij mag lezen, schudt hij langzaam zijn hoofd, zijn lippen tot een grimas getrokken die het midden houdt tussen medelijden en opluchting.

Ook de laatste bedreiging is uitgewist.

DEEL EEN

Venetië

VRIJDAG 15 JUNI 1934

1

Het licht, dacht Sauer. Het licht zorgt voor de betovering, zorgt voor een nieuwe blik op oude dingen, als een ferme hand die de wind grijpt en stevig vasthoudt, met de meeuwen roerloos hoog in de blauwe lucht en de zilte geur die in vlagen aan komt waaien. Het licht leek glasachtig op deze warme, klamme ochtend half juni, terwijl de menigte om hem heen luidruchtig feestvierde. Toch voelde Siegfried Sauer – ex-soldaat in de Slag om de Somme, ex-commissaris van de politie van München, ex-nachtbewaker in Wenen, ex-allerlei en nu niemand meer – zich op het stampvolle plein opeens alleen, gestreeld door een bries van herinneringen die door zijn grijze haar wapperde en zijn hart en hoofd in de war bracht, een naam fluisterend die zowel belofte als berouw was en die hem altijd, altijd, voorwaarts duwde, zelfs op een dag als deze, zelfs op slechts een stap van het einde.

Rosa.

In de schaduw van de klokkentoren duurde het wachten op de grote man voort en de wijzers op de Torre dell'Orologio naderden de afgesproken tijd snel, maar Sauer sloot zijn ogen alsof hij alle tijd van de wereld had, alsof hij echt alleen was tussen al die samengedromde lichamen. In het donker zocht hij het gezicht van de vrouw van wie hij ooit had gehouden – de eerste en de laatste. Misschien zou hij op haar gezicht de kracht en de vastberadenheid vinden om te doen wat hij ging doen, wat hij wist dat hij moest doen, want iemand moest het doen, dus waarom niet hij? Hij die in zijn leven maar één ding te verliezen had gehad en dat al verloren had. Maar ook deze keer vond hij haar niet. Wat zou Rosa gedacht hebben van zijn plan? Zou ze geglimlacht hebben? Zou ze het goedgekeurd hebben? Of behelsden de laatste woor-

den die ze iets meer dan een jaar geleden – eeuwen, millennia, geologische tijdperken geleden – tegen hem had gezegd zo’n extreme daad niet?

Wat er ook gebeurt, had ze vlak voor haar dood gefluisterd, je moet me beloven dat je niet stopt. Beloof dat jullie ook namens mij tegen ze zullen strijden, wat er ook gebeurt.

Sauer kwam weer tot zichzelf, terug op het tijdstip en de plek waar hij zich bevond: Venetië, het Piazza San Marco, juni 1934. Een gedenkwaardige dag die dankzij hem nooit vergeten zou worden. Met zijn rug naar de herrie gekeerd, geplet door het gedrang van Zwarthemden en gewone stadsbewoners die zich al vanaf zonsopkomst verzamelden op het trapezium tussen de Procuratie Vecchie, de Procuratie Nuove en de Ala Napoleonica, telde hij de minuten en nam ondertussen het afgesproken plan door dat zowel eenvoudig was als waanzinnig, zoals alle plannen met een kans van slagen.

Rechts van hem, boven in een van de kleine opengewerkte koepels die opstaken uit de grote koepels van de Basilica, zat Sandor Baraly verscholen, een vriend uit oorlogstijd en een uitmuntende scherpschutter. Als alles volgens verwachting was gegaan, had Sandor zijn positie in het holst van de nacht ingenomen, op het moment dat er op het plein alleen werklui en duiven rondliepen, en was hij aan de minst zichtbare kant op het bisschoppelijke paleis geklommen, achter de Mercerie, waar hij van dak naar dak was gegaan tot hij de ideale plek had gevonden om het Museo Correr in beeld te krijgen. Sauer kon het niet controleren, niet vanaf waar hij zich bevond, maar ze hadden een signaal afgesproken, een door de zon weerspiegelde lichtflits, op een specifieke tijd: tien uur vijfenveertig.

Hij wierp een blik op zijn pols, verschoof de mouw van zijn overhemd om zijn horloge, een cadeau van Rosa, zichtbaar te maken. De wijzerplaat gaf hem het perfecte tijdstip aan: tien uur veertig.

Sauer glimlachte, een orchidee van spanning bloeide open in zijn maag. In zijn mond proefde hij de smaak van het wachten terwijl de tijd tikt, en een ondoordringbare muur een poreuze wand wordt en de eerste barsten laat zien.

Hij sloeg zijn blik weer op, nu niet naar de zuilengalerijen vol met fezzen en kaalgeschoren hoofden, maar naar de voet van de klokkentoren die uitrees boven het Palazzo Ducale. Er flitste een ongerijmd beeld door zijn hoofd: diezelfde klokkentoren ingestort, niet de wit met oranje toren met bovenop de beroemdste spitse piramide van de wereld, maar een stapel verbrokkeld steen en marmer. Het was aan het begin van de eeuw gebeurd, Sauer had de foto gezien. Zonder waarschuwing was de toren op een nacht opeens ingezakt, om te bewijzen dat niets menselijks eeuwig meegaat, zelfs de tekenen van macht niet, zelfs macht zelf niet.

Sauer glimlachte weer in zichzelf. Welbeschouwd was het beeld eigenlijk niet ongerijmd. Het was een symbool. Een voorteken misschien. Hij zocht een bekend gezicht tussen het gedrang en na een tijdje vond hij het. Het was makkelijk te herkennen, want in tegenstelling tot alle anderen keek het niet naar het balkon aan het andere eind van het plein, maar naar hem. Toen de blikken van de twee mannen elkaar kruisten, haalde Livio Sarpi, de jongeman met het rode haar en de rode idealen die de kleine antifascistische verzetsgroep in Venetië leidde, een voorwerp uit zijn zak, hief het tot schouderhoogte, bewoog het om de zon te vangen en die naar Sauer te sturen.

Twee flitsen, het afgesproken signaal.

Sauer haalde eenzelfde spiegeltje tevoorschijn – ze hadden er vier gemaakt van hetzelfde stuk glas, een voor iedere samenzweerder – en stuurde de twee flitsen terug. Livio knikte, waarna hij zijn hoofd schuin hield om meer naar boven te kijken en hij het spiegeltje op dezelfde manier bewoog als vlak daarvoor. Sauer zag de flitsen die naar Sandor op de Basilica werden gestuurd

niet. Stel dat ze niet waren overgekomen? Stel dat de Hongaar niet op zijn plek zat, ondanks alle berekeningen, ondanks het bestuderen van de tijden en de plattegronden, ondanks de vier tests in de dagen ervoor? Stel dat hij het noodzakelijke schietvenster niet had bereikt, of misschien wel, maar dat hij was ontdekt, stel dat hij zich om een of andere reden had moeten terugtrekken? Hoe dom of verwaand ook, je moest de OVRA niet onderschatten, want de organisatie ter onderdrukking van het antifascisme bestond ook uit capabele mannen. En op een dag als deze zouden ze meer middelen ingezet hebben, meer knappe koppen, alerter zijn dan gewoonlijk.

De Duce die in Venetië Hitler ontving.

Er werd die dag geschiedenis geschreven.

Al die twijfels, al die onrust die daaruit voortkwam, overspoelden de ex-commissaris binnen het tijdsbestek van de enkele ogenblikken die Livio nodig had om de reactie te krijgen van de koepel en die met weer twee flitsen zijn kant op te sturen.

Sauer zuchtte.

Twee flitsen, niet vier.

Alles ging goed.

Hij keek weer op zijn horloge: tien uur zesenvestig. Veertien minuten tot hij naar buiten kwam, als de tijden werden aangehouden. Mussolini stond niet bekend om zijn punctualiteit, maar op deze dag zouden de twee meest besproken politici van Europa elkaar voor het eerst in het openbaar ontmoeten, en de regeringen van de helft van de wereld maakten zich druk over deze samenkomst en sloten er weddenschappen over af. De meester uit Predappio zou zeker indruk willen maken op de Oostenrijkse volgeling die zo vaak had beweerd in Mussolini het grootste voorbeeld te zien van een moderne leider, perfect bij elke gelegenheid, perfect met elk woord, perfect met elk gebaar. Dus punctualiteit. Dus veertien minuten, of inmiddels dertien.

Sauer maakte zich los van de klokkentoren en draaide zich om

naar de menigte. Erdoorheen lopen naar de Ala Napoleonica zou moeilijk zijn, onmogelijk misschien, zeker gevaarlijk. De Zwarthemden waren al heel vroeg samengedromd op het plein, want ze wilden allemaal de beste plek en dat was begrijpelijk. Er had zich nooit eerder zo'n buitengewone kans voorgedaan voor de mannen die zich die ochtend op de glimmende tegels van het plein hadden verzameld. Nooit eerder hadden ze hun adem zo ingehouden als vandaag, nooit eerder waren ze als één lichaam zo gefocust op hetzelfde punt: het met vlaggen behangen balkon waar hij zo zou verschijnen, in vlees en bloed, dezelfde lucht inadend als zij, klaar om een van zijn toespraken te houden, met zijn beroemde buitenlandse gast naast zich.

Gelukkig hoefde Sauer niet dichterbij het balkon van de bijeenkomst te komen, maar er juist verder vandaan. De menigte opende zich voor hem met de souplesse van stof waar de schaar van een kleermaker doorheen gaat. En zo had hij er maar een minuut voor nodig om op de afgesproken plek te komen, onder de boog van de Mercerie, een paar meter van het Piazzetta dei Leoni. Het deurtje, dat dezelfde kleur had als de muur waarin het was aangebracht, bevond zich direct na de zuilengalerij die aan de linkerkant de wijk binnendrong. Als je vluchtig keek, zou je het nooit opmerken.

Sauer leunde tegen een zuil om zijn lengte te maskeren – hij was bijna een kop groter dan de gemiddelde Italiaan – en vooral om zijn gezicht te verbergen, dat te veel leek op dat van de sleutelfiguren van het Derde Rijk. Goed, Venetië was Berlijn niet, maar na de vuurzee van de Rijksdag was het cruciaal geworden om geen aandacht te trekken. En daarom had de ex-commissaris zijn baard laten groeien en hield hij zijn hoed altijd ver over zijn voorhoofd getrokken.

De vermomming van Mutti was minder verzorgd. Sauer zag hem meteen, toen hij eindelijk het Piazzetta op kwam: een kleine, gedrongen man met een olijkleurige huid die een soort keppeltje

op zijn hoofd had. Hij droeg een bruine pij die wat te schoon was, niet genoeg gedragen, en bovendien tot de grond kwam, zodat Mutti bij elk stap risico liep om te struikelen. Sauer schudde zijn hoofd. Een franciscaner monnik met legerlaarzen zou meer aandacht trekken dan wie ook, maar het was onmogelijk geweest om hem sandalen te laten dragen. Koppige Beier.

Vijf minuten voor elf. *Tijd om te gaan.*

Met snelle stappen sloot hij zich aan bij Mutti, die hem ondertussen voorbijgelopen was, bij het deurtje was aangekomen en een sleutelbos uit zijn pij had gehaald. Sauer zag hem er drie proberen, met een steeds meer gespannen gezicht, voordat hij de juiste te pakken had.

‘Gelukt?’ vroeg hij toen hij achter hem stond.

Mutti schrok en draaide zich met ogen zo groot als schoteltjes om. ‘Jezuschristus, Sigg. Wil je me vroegtijdig dood hebben?’

‘Kom op,’ moedigde Sauer aan, en hij hielp hem om de deur te openen. Terwijl Mutti zich de smalle gang in begaf, wierp Sauer nog een laatste blik om zich heen om te controleren of niemand naar hen keek, maar er was geen gevaar: alle ogen waren op het balkon van het museum gericht.

Ze sloten het deurtje en bevonden zich in het donker onderaan een trap die niet veel breder was dan een man.

‘Heb je de kaarsen meegenomen?’ vroeg Sauer.

‘Oeps!’

‘Ongelooflijk, Mutti. Je moest twee dingen doen...’

Een droog geluid, als een kleine explosie, gevolgd door geruis en een vonk die de grijns verlichtte van Helmut Forster, oorlogsveteraan en gedurende de helft van zijn inmiddels vijfenvijftigjarige leven politieagent. ‘Geintje,’ zei hij, terwijl hij de lucifer bij de pit van een kaars hield.

Sauer zuchtte. ‘Is dit er het moment voor?’

‘Het is altijd het moment om te lachen. Helemaal als het dat niet is.’

Nog een zucht. ‘Hoe ouder je wordt, hoe gekker je doet.’

‘Ja, wijsheid komt met de jaren,’ reageerde Mutti, en hij lachte. ‘Zullen we naar boven gaan?’

Sauer hief zijn blik naar de top van de trap die verdween in het donker. Hij controleerde zijn horloge nog een keer: een minuut voor opkomst. ‘Laten we naar boven gaan.’